EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 9.11.2010
KOM(2010) 612 slutlig

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

Handel, tillväxt och världspolitik

Handelspolitiken – en hörnsten i Europa 2020-strategin

{SEC(2010 1268}
{SEC(2010) 1269}

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

Handel, tillväxt och världspolitik

Handelspolitiken – en hörnsten i Europa 2020-strategin

1. Bakgrund

Det främsta syftet med EU:s ekonomiska politik är att stimulera tillväxten. Bara med en hållbar ekonomisk tillväxt kan man skapa fler arbetstillfällen och trygga välfärdssamhället. Men att frigöra EU-ländernas ekonomiska tillväxtpotential kommer att bli en stor utmaning – vilket man tagit fasta på i Europa 2020-strategin[1]och dess tre mål att skapa smart och hållbar tillväxt för alla. Detta meddelande handlar om EU:s handelspolitik, som är ett av de viktigaste utrikespolitiska instrumenten i Europa 2020. Här diskuteras hur politiken för handel och investeringar kan bidra till målen i Europa 2020 och till EU:s utrikespolitik i sin helhet. Till meddelandet hör en lägesrapport om strategin Europa i världen, som inleddes 2006, och en analys av handeln som en motor för välstånd.

Öppna ekonomier växer vanligen snabbare än slutna ekonomier. Handel kan leda till större tillväxt i EU genom att effektiviteten och innovationen ökar. Genom handel ökar också övriga länders efterfrågan på varor och tjänster från EU. Med öppen handel får dessutom de europeiska konsumenterna tillgång till ett större utbud varor till lägre priser. EU kan öka sin konkurrenskraft genom att ta emot utländska direktinvesteringar, och europeiska företag som har möjlighet att investera utomlands kan bli större globala aktörer och skapa arbetstillfällen såväl inom EU som utanför. Kort sagt måste EU ta se till att utnyttja de tre fördelar som en mer öppen handel och öppenhet för investeringar ger – ökad tillväxt, fler arbetstillfällen och lägre konsumentpriser.

De tre fördelarna med liberalisering av handeln

Ekonomisk tillväxt: Om de pågående förhandlingarna inom Doharundan och om bilaterala avtal slutförs och relationerna med vissa strategiskt viktiga handelsparter förbättras kan EU:s BNP senast 2020 vara mer än en procent högre än den annars skulle vara[2].

Fördelar för konsumenterna: Genomsnittskonsumenten i EU kan tjäna kring 600 euro per år om de har tillgång till ett större utbud av varor och tjänster. I denna summa ingår inte de eventuella vinster som görs tack vare lägre priser.

Sysselsättningen: Det råder allmän enighet om att EU:s integration i världsekonomin genom ökad handel skapar fler och mer välbetalda arbetstillfällen. Över 36 miljoner arbetstillfällen i Europa är direkt eller indirekt beroende av EU:s förmåga att göra affärer med andra länder. Japanska företag

[1] Se kommissionens meddelandet *Europa 2020: En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla*, http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm.

[2] Enligt kommissionens prognoser motsvarade en procent av BNP i EU 120 miljarder euro år 2010.

och företag med amerikanska majoritetsägare sysselsätter dessutom mer än 4,6 miljoner personer i EU[3].

Källa: Uppskattning gjord av Europeiska kommissionen. Närmare uppgifter finns i dokumentet *Trade as Driver of Prosperity*, avsnitt II.1.

Men för att EU ska kunna föra en öppen handelspolitik måste våra partner – både i utvecklade länder och i tillväxtekonomier – också göra det, i en anda av ömsesidighet och gemensam nytta[4]. Handelspolitiken kommer inte att få allmänt stöd i EU om inte EU-länderna har rättvis tillgång till råvaror eller om möjligheterna att delta i offentlig upphandling utomlands stängs, till exempel. EU kommer att förbli en öppen ekonomi, men man ska inte vara naiv. Kommissionen kommer att se till att europeiska intressen och europeiska arbetstillfällen skyddas, och kommer på alla sätt att motarbeta illojala handelsmetoder.

EU:s ekonomi är den största i världen. EU är också den största exportören. År 2009 exporterade företagen i EU varor och tjänster värda 1,6 biljoner euro, vilket motsvarar cirka 13 % av EU:s BNP. EU är också den största mottagaren av utländska direktinvesteringar och är själv ledande när det gäller direktinvesteringar utomlands. Som diagram 1 i bilagan visar är EU:s andel av världshandeln just nu rätt stabil, trots att tillväxtekonomierna är på snabb frammarsch. Framgångarna inom den internationella handeln inverkar också positivt på den allmänna opinionen[5].

År 2015 kommer 90 % av den globala tillväxten att skapas utanför EU. Kina kommer ensamt att stå för en tredjedel (se diagram 1). Under de kommande åren måste EU alltså ta tillfället i akt och utnyttja möjligheterna till tillväxt i utlandet, särskilt i Östasien och Sydasien. Utvecklingsländer och tillväxtekonomier kommer sannolikt att stå för närmare 60 % av BNP i världen 2030, jämfört med under 50 % i dag[6].

Den globala ekonomin och handeln har genomgått genomgripande förändringar under de senaste åren. Leveranskedjan för många varor och tjänster omfattar nu fabriker och kontor i olika delar av världen. Två tredjedelar av de varor som importeras till EU är insatsvaror, som ger ökad produktionskapacitet. För att europeiska företag ska kunna hävda sig i konkurrensen måste de ha tillgång till insatsvaror, tjänster och välutbildad arbetskraft från hela världen, och deras investeringar och immateriella äganderätt måste skyddas.

Det är mot denna bakgrund som EU:s politiska strategier måste utvecklas, vilket tydligt framgår av Europa 2020. Det är visserligen viktigt att skära ned tulltaxorna på industrivaror och jordbruksvaror, men den största utmaningen finns på andra områden. Det är viktigare med marknadstillträde för tjänster och investeringar, öppnare marknader för offentlig upphandling, bättre avtal om och effektivare skydd av immateriella rättigheter, obegränsad tillgång till råvaror och energi samt förenklade regelverk, till exempel i form av internationella standarder. Genom handel kan man också främja en grönare global ekonomi och anständiga arbetsvillkor

---

3 *The Transatlantic Economy 2010* av D. Hamilton och J. Quinlan. Center for Transatlantic Relations, Johns Hopkins University, och *Basic Survey of Overseas Business Activities, 2010*. METI, Japan.

4 Europeiska rådets slutsatser, 16.9.2010.

5 Enligt den särskilda Eurobarometerundersökningen 357 om internationell handel (september 2010) anser 65 % av deltagarna att internationell handel har gynnat EU avsevärt, och 64 % anser att europeiska produkter står sig väl i konkurrensen med produkter från andra länder.

6 År 2010 var siffran 49 %, se OECD (2010) *Perspectives on Global Development: Shifting Wealth.*

Beröringspunkterna mellan EU-reglerna och extern liberalisering kommer alltså att bli allt fler. Som Europeiska rådet konstaterade i september *”bör Europeiska unionen ytterligare stärka överensstämmelsen och komplementariteten mellan sin inrikes- och utrikespolitik”*[7]. En fungerande inre marknad för tjänster och ett mer systematiskt samarbete kring regelverk med de viktigaste länderna utanför EU, till exempel, kommer att underlätta den internationella handeln med tjänster och undanröja hinder innanför gränserna.

EU ska föra såväl multilaterala diskussioner inom ramen för Världshandelsorganisationen (WTO) som bilaterala diskussioner. Att förhandlingarna i Doharundan slutförs är av största vikt. Bilateralt samarbete hindrar emellertid inte multilateralt samarbete – tvärtom är det väl snarare så att liberalisering leder till ännu större liberalisering.

EU ska därför satsa på att sluta välavvägda frihandelsavtal med de parter som kommissionen valt att prioritera i strategin Europa i världen. I och med godkännandet av Sydkoreaavtalet kan man snart skörda de första frukterna av detta arbete. Förhandlingarna med Sydkorea var svåra och man bör vara beredd på att det kan krävas ännu fler förmåner och kompromisser i kommande förhandlingar.

Samtidigt kommer EU att arbeta för att Doharundan ska kunna slutföras och för att förstärka WTO:s position. Dohaförhandlingarna borde ha slutförts för länge sedan. Det är mycket viktigt att man får till stånd ett avtal – inte bara för den ekonomiska vinningen utan också för att befästa WTO:s centrala roll i det globala handelssystemet.

Doha-avtalet kommer ändå inte att ge svaren på de nyare frågor som borde lösas genom globala handelsregler. Det är dags att börja diskutera vad som bör göras efter Doharundan, och kommissionen kommer därför att tillsätta en grupp experter för detta.

När alla de frihandelsavtal godkänts som EU just nu förhandlar om eller planerar, kommer EU att ha förmånshandelsavtal med merparten av medlemmarna i WTO. Dessa länder står emellertid tillsammans bara för hälften av EU:s handel. Därför är det lika viktigt för EU att fördjupa samarbetet inom handel och investeringar med de andra stora ekonomierna i världen: USA, Kina, Japan och Ryssland.

Samarbetet med dessa länder ska intensifieras inom ramen för de forum som skapats för detta. I ett senare skede kommer man att göra en bedömning av om dessa forum är tillräckliga eller om det behövs andra former för samarbete med dessa länder. När det gäller USA och Japan är det viktigaste målet att samarbeta kring regleringen, så att man kan undanröja icke-tariffära hinder för handel och investeringar.

Kina är i dag EU:s näst största handelspartner, vilket innebär både stora möjligheter och stora utmaningar för unionen. Eftersom Kina har en enorm tillväxtpotential är landet en mycket lockande marknad för export och investeringar. Det går ändå inte att komma i från att en del av Kinas industriella och makroekonomiska politik verkar basera sig på statskapitalism. Liknande problem förekommer i Ryssland, som är EU:s största grannregion.

Handeln bör också fungera som en motor för ökade social integrering, både globalt och inom EU. I de utvecklingsländer som numera omfattas av den globala handeln och globala produktionskedjor har både inkomsterna och sysselsättningen ökat snabbt, och fattigdomen har minskat betydligt. EU:s handelspolitik hjälper de fattigaste ekonomierna genom att den också erbjuder generösa

---

[7] Punkt a i bilaga I till Europeiska rådets slutsatser, 16.9.2010.

ensidiga handelsförmåner. Allmänt taget anpassas EU:s handelspolitik noga efter partnerländernas utvecklingsnivå. De utvecklingspolitiska målen, som eliminering av fattigdom, beaktas alltid.

Öppenhet inom handeln bidrar samtidigt till högre välfärd, och främjar sysselsättningen och löneutvecklingen i de utvecklade ekonomierna, bland annat i EU. Öppenhet skapar sysselsättning. Men det går inte att bortse från att kostnaderna för anpassning inom vissa områden eller sektorer ibland kan vara höga och att det därför behövs lämpliga nationella och europeiska socialpolitiska och arbetsmarknadspolitiska åtgärder för att hjälpa såväl arbetstagare som företag att anpassa sig. Detta måste beaktas när EU beslutar vilka områden som ska prioriteras i budgeten, i linje med kommissionens översyn av EU:s budget från oktober 2010[8].Detta meddelande bygger på ett omfattande samråd med många olika berörda parter i hela EU. De synpunkter som kommit in under samrådet och de diskussioner som förts internt utgör grunden för den handelspolitiska strategi som beskrivs här och som kommissionen kommer att driva under sin mandatperiod. Lissabonfördraget ger strategin helt nya institutionella ramar. Detta ska ses som en väldig möjlighet, eftersom det innebär större öppenhet och legitimitet för EU:s handelspolitik och ger Europaparlamentet ett större inflytande i handelspolitiska frågor. Dessutom gör Lissabonfördraget det möjligt att förstärka såväl handelspolitiken som utrikespolitiken både inom EU-institutionerna i Bryssel och vid EU:s delegationer i 136 länder runt världen.

Meddelandet bör alltså ses som ett viktigt inlägg om de utrikespolitiska åtgärderna i Europa 2020, men det visar också att EU har för avsikt att aktivt och målmedvetet driva handelspolitiska frågor i G20 och andra relevanta globala handelsforum. Öppna marknader kommer att vara en förutsättning för att man ska kunna nå den starka, hållbara och balanserade tillväxt som G20-ledarna fastställde som mål vid toppmötet i Toronto.

2. En framtidspolicy för handel och investeringar

2.1. Smart tillväxt: en framåtblick

För att trygga sin ekonomiska framtid måste EU se till att bibehålla sin konkurrenskraft när det gäller innovativa produkter som har ett högt förädlingsvärde och som skapar välbetalda och stabila arbetstillfällen[9]. Handelspolitiken måste alltså breddas mot bakgrund av följande förhållanden:

– För att den globala tillverknings- och leveranskedjan ska fungera måste den stödjas av transport- och telekommunikationstjänster, finansiella tjänster och företagstjänster. **Tjänsterna** står för 70 % av världsproduktionen men bara för en femtedel av världshandeln. Att tjänsternas andel av den totala handeln är så låg beror delvis på naturliga hinder – vissa tjänster går inte att handla med – men handelshindren är också en viktig orsak. De handelshinder som kvarstår för tjänster är vanligen större än hindren inom tillverkningssektorerna. De beräknade tullekvivalenterna ligger vanligen över 20 % och är i många fall till och med mycket högre (se tabell 2). EU måste därför utnyttja alla de medel som står till buds för att få de viktigaste handelsparterna i utvecklings- och tillväxtekonomierna att öppna sina marknader för europeiska tjänsteleverantörer, på samma sätt som EU:s inre marknad erbjuder möjligheter för tjänsteleverantörer från länder utanför EU. Målen för kulturell mångfald enligt Unescos konvention om kulturell mångfald från 2005 kommer ändå inte att ignoreras. EU ska också arbeta för att ge vissa viktiga grannländer (t.ex. Ukraina, Moldavien, länderna i Kaukasien,

---

8 Europeiska kommissionens meddelande *Översyn av EU:s budget*, 19.10.2010, s. 15.

9 Europeiska kommissionens meddelande *Flaggskeppsinitiativ i Europa 2020-strategin*, (KOM(2010) 546, 6.10.2010

Egypten, Jordanien, Marocko och Tunisien) möjlighet till integration med *den inre marknaden* inom sektorer som finansiella tjänster, posttjänster och telekommunikationstjänster.

I det offentliga samrådet framkom det att EU bör försöka se till att regleringen av tjänster i tredje länder är öppen, icke-diskriminerande och i det allmännas intresse, så att även europeiska tjänsteföretag lättare kan göra affärer där. Den tekniska utvecklingen ger både upphov till nya tjänster och gör det enklare att handla med tjänster över gränserna, och EU bör därför i sina handelsavtal försöka finna sätt att hindra att det uppkommer nya hinder för handeln med dessa tjänster.

– Kapitalrörelserna och de **utländska direktinvesteringarna** har ökat enormt. I dag sker ungefär hälften av världshandeln mellan dotterbolag till multinationella företag, som handlar med mellanprodukter och tjänster. Kommissionen har lagt fram ett förslag till en samlad EU-politik för internationella investeringar[10] som på ett bättre sätt kan tillgodose de behov som investerare i EU-länderna har. Kommissionen kommer också att ta upp både skydd och liberalisering av investeringar i de pågående handelsförhandlingarna. Förslag om uppdatering av relevanta förhandlingsdirektiv kommer därför snart att läggas fram. De första kommer att gälla Kanada, Singapore och Indien. Kommissionen undersöker också de eventuella fördelarna med att ingå fristående investeringsavtal med andra länder, till exempel Kina.

– **Offentlig upphandling** är ett område där europeiska företag har särskilt svårt att komma in på utländska marknader. Offentlig upphandling står för över 10 % av BNP i de stora industriländerna, och dess andel i tillväxtekonomierna blir allt större. I de industrisektorer där EU är mycket konkurrenskraftigt innebär offentlig upphandling alltså stora affärsmöjligheter. Detta gäller till exempel kollektivtrafik, medicintekniska produkter, läkemedel och miljövänlig teknik. EU kommer att trycka på för en öppning av den offentliga upphandlingen i andra länder och kommer att motarbeta alla diskriminerande bestämmelser. EU har aktivt förhandlat om bättre möjligheter för europeiska företag att delta i offentlig upphandling, både i samband med bilaterala diskussioner och inom ramen för WTO-avtalet om offentlig upphandling (GPA). Målet är att få Kina att så fort som möjligt ansluta sig till avtalet om offentlig upphandling genom att göra det mer attraktivt, i linje med åtagandena vid Kinas anslutning till WTO. Men trots att den europeiska marknaden i grunden är ganska öppen gäller samma sak inte för de viktigaste handelsparterna, särskilt inte på regional eller lokal nivå (se tabell 4 i bilagan). Kommissionen kommer därför under 2011 att lägga fram ett förslag till rättsligt instrument, som ska ge EU större möjligheter att påverka i förhandlingarna om tillgång till marknaderna för offentlig upphandling i utvecklings- och tillväxtekonomier, med utgångspunkt i EU:s internationella åtaganden. I meddelandet om innovationsunionen[11] konstaterades nyligen att även tillgången till forsknings- och utvecklingsprogram i länder utanför EU måste motsvara den höga graden av öppenhet i EU.

– Handels- och investeringsflöden är avgörande för att **innovation och ny teknik ska spridas** inom EU och i resten av världen. Detta gäller både ”nya” sektorer som telekommunikation och mer ”traditionella” sektorer som till exempel högteknologisk textilproduktion. EU vill att moratoriet på tullar inom handeln med elektroniska produkter förlängs och driver även på uppdateringen av 1996 års **WTO-avtal om informationsteknik**. Avtalets räckvidd bör utvidgas och icke-tariffära hinder för handel med elektroniska produkter undanröjas, till exempel dubbla

---

10 KOM(2010) 343, 7.7.2010.

11 Se fotnot 9.

provningar av överensstämmelse. Dessutom bör man se till att avtalet får större geografisk spridning.[12]

– De **rättsliga hindren** för handel med varor, tjänster och investeringar är mycket skadliga. Detta gäller särskilt de viktigaste handelsparterna, med vilka unionen har ett intensivt utbyte av varor och investeringar. Det största problemet är att internationella standarder inte godkänns eller används och att kraven på certifiering eller kontroller är strikta, bland annat när det gäller industriprodukter och export av jordbruks- och fiskeriprodukter. Alla länder har rätt att bestämma den skyddsnivå som den offentliga politiken ska ge och att stifta lagar i enlighet med detta, till exempel i syfte att upprätthålla en hög nivå av hälsa och säkerhet samt av miljöskydd, och bestämmelserna måste naturligtvis efterlevas. Det är också tryggt för konsumenterna att veta att de skyddas av denna lagstiftning när de handlar, oavsett om det gäller importerade eller inhemska varor och tjänster.

– Även om det i vissa fall kan vara motiverat att lagar och andra författningar skiljer sig åt, eller att det inte finns gemensamma standarder eller ömsesidigt erkännande, utgör detta allt för ofta en stor kostnad för europeiska företag utomlands. Det är svårt att mäta de icke-tariffära hindren, men de är många gånger orsaken till handelstvister. Om man kunde sänka de handelskostnader som uppstår på grund av dessa kunde man spara betydande summor[13]. Ett ökat regleringssamarbete är alltså en viktig aspekt av EU:s handelsrelationer till de största partnerländerna, både för att främja internationell ekvivalens och konvergens i fråga om regler, standarder, testning och certifieringsförfaranden och för att minimera onödiga kostnader för reglering i världen. Samarbetet kan också ske inom ramen för förhandlingar om frihandelsavtal eller liknande. Mycket arbete återstår dock på detta område. EU kommer att uppmana de viktigaste handelsparterna att ansluta sig till och främja användning av befintliga initiativ för att skapa enhetlig lagstiftning inom vissa sektorer, till exempel de bestämmelser om bilar som fastställts av FN:s ekonomiska kommission för Europa (Unece). EU uppmanar även partnerländerna att aktivt vara med och utveckla internationella standarder eller gemensamma lagstiftningsprinciper för ett antal olika sektorer. Man vet av erfarenhet att det är mycket lättare att lösa eventuella problem *innan* regleringspraxis får fotfäste. Detta gäller inte bara etablerade industrisektorer i EU, till exempel bilindustrin, maskinverktyg och kemikalier, utan framförallt växande sektorer som onlinetjänster eller bioteknik.

– Många tredjeländer inser fördelarna med EU:s system med reglering som gäller hela den inre marknaden och har anpassat sina egna bestämmelser enligt detta. I och med att ekonomin blir allt mer global är det emellertid viktigt att EU i sitt regleringsarbete tar hänsyn till det internationella sammanhanget och till det faktum att de europeiska företagen måste få hjälp för att de ska kunna bevara sin konkurrenskraft. Sambandet mellan öppnare extern handel och reformer på den inre marknaden är ofta ömsesidigt. I båda fallen är syftet att minska kostnaderna på grund av onödiga regleringshinder som försvårar flödet av varor, tjänster och investeringar. EU måste satsa mer på att se till att de interna och de externa åtgärderna ömsesidigt förstärker varandra, för att på detta sätt öka sin konkurrenskraft på den globala marknaden[14]. Kommissionen kommer undersöka hur samverkan mellan intern och extern reglering kan stärkas och hur samordningen mellan dem kan förbättras, särskilt när det gäller statlig reglering och internationella standarder. Särskild vikt

---

12 EU:s förslag finns i WTO-dokumentet G/IT/W/28 från den 15 september 2008.

13 Enligt kommissionens arbetsdokument *Trade as a Driver of Prosperity*, se kapitel III.2 i som handlar om icke-tariffära lagstiftningshinder på varor.

14 Se punkterna 6 och 14 i slutsatserna från mötet i rådet (konkurrenskraft) om prioriteringar för den inre marknaden under nästa decennium, 4.12.2009.

kommer att läggas vid framtida lagstiftning. Dessa frågor diskuteras i kommissionens meddelande *En pakt för den inre marknaden*[15].

– EU måste också se till att den **tillfälliga rörligheten för personer** som tillhandahåller tjänster[16] fungerar så att europeiska tjänsteleverantörer och investerare blir mer konkurrenskraftiga både inom EU och utomlands. För att företagen och forskningsinstituten i EU ska kunna ligga i framkant när det gäller innovation måste de kunna anställa kvalificerad utländsk arbetskraft. De måste också kunna skicka europeiska företagsledare och experter till sina kontor eller dotterbolag utomlands. Företag från EU:s partnerländer måste behandlas enligt samma principer. På detta sätt tryggar man både utländska investeringar i EU och de arbetstillfällen som följer av dem. Det planerade direktivet om på vilka villkor medborgare från tredje land som flyttar inom ett företag ska få resa in och vistas i EU bör bidra till att göra det lätt för anställda från andra än EU-länder att flytta inom företag i EU.

2.2. Tillväxt för alla i EU och världen

Även om globaliseringen är gynnsam för EU, är invånarna helt tydligt oroade över en del av de potentiella konsekvenserna, särskilt när det gäller sysselsättningen[17]. Samtidigt efterlyser de en EU-politik som innebär större möjligheter för utvecklingsländerna.

– **Öppen handel skapar generellt sett fler arbetstillfällen**, men eftersom en starkare tillväxt kräver att man styr resurserna till de sektorer som klarar sig bäst kan det hända att arbetstillfällen går förlorade i en del andra sektorer. När man öppnar marknaderna måste man därför också följa upp med åtgärder som ger människorna beredskap att anpassa sig till förändringar. EU-länderna ansvarar själva för att införa lämpliga stödjande socialpolitiska, utbildningspolitiska och arbetsmarknadspolitiska åtgärder, men EU förfogar över ett antal instrument (t.ex. strukturfonderna) som kan ge ytterligare stöd. Ett av dessa instrument är **Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter.** Genom att utvidga tillämpningsområdet för denna fond och förenkla förfarandena kan EU göra mer för att hjälpa personer som blivit arbetslösa i olika sektorer att anpassa sig och omskola sig och på detta sätt mildra effekterna av större marknadsstörningar i EU-länderna.

– Integreringsaspekten är lika viktig utanför unionen. EU verkar för hållbar utveckling, internationella arbetsnormer och anständiga arbetsvillkor även utanför sina egna gränser. Genom att utvecklingsländerna integreras i den globala ekonomin kan man bidra till att eliminera fattigdomen och främja bättre arbetsförhållanden. Genom de **ekonomiska partnerskapsavtalen** med länderna i Afrika, Västindien och Stilla havet vill EU främja utveckling med hjälp av ökad regional integration, skapa nya möjligheter till handel och investeringar och förbättra de ekonomiska styrelseformerna.

– I början av 2011 kommer kommissionen att lägga fram ett förslag till reform av EU:s **allmänna preferenssystem**. Reformen skulle leda till att systemet faktiskt hjälper de länder som behöver det mest och de länder som faktiskt tillämpar internationella arbetsnormer och följer principerna för mänskliga rättigheter, miljöskydd och goda styrelseformer.

---

15 KOM(2010) 608, 27.10.2010.

16 Leveranssätt 4 enligt GATS-avtalet.

17 Trettio procent av alla som i den särskilda Eurobarometerundersökningen 357 uppgav att den internationella handeln inte gynnade dem, menar att detta beror på effekterna på arbetslösheten. Deltagarna i opinionsundersökningen tyckte att det främsta målet för EU:s handelspolitik bör vara att skapa arbetstillfällen.

– Kommissionen kommer 2011 också att anta ett **meddelande om handel och utveckling**. Meddelandet kommer i vid bemärkelse att handla om hur EU:s handelspolitik på bästa sätt kan gynna utvecklingsländerna, till exempel genom särskild och differentierad behandling av utvecklingsländer, stöd till olika typer av handelsreformer och avlägsnande av strukturella hinder för integration i den globala handeln. Dessutom kommer meddelandet att innehålla förslag om hur man genom handel kan hjälpa tredje länder som drabbas av naturkatastrofer, till exempel jordbävningen i Haiti eller översvämningarna i Pakistan nyligen.

2.3. Hållbar tillväxt i EU och världen

Handelspolitiken bör också i framtiden bidra till uppnåendet av de mål som fastställts i fråga om grön tillväxt och klimatförändringar, särskilt målet att minska koldioxidutsläppen. EU måste se till att industrisektorn bevarar sin konkurrenskraft i en framtida hållbar ekonomi. Det samma gäller sektorer som fiskeri och jordbruk, där många fler reformer är att vänta.

– När det gäller **klimatförändringar** är målet fortfarande att nå ett globalt avtal med utsläppsmål för alla länder. För att handelspolitiken ska kunna stödja klimatåtgärderna måste man undanröja hindren för handel med miljövaror och miljötjänster[18]. Enligt kommissionen finns det flera problem med gränsjusteringsåtgärder, vilket diskuterats i ett meddelande[19] som kommissionen nyligen publicerade

– I ett vidare perspektiv bör den framtida handelspolitiken **stödja och främja grön tillväxt** över hela världen, även på områden som energi, resurseffektivitet och skydd av den biologiska mångfalden. EU kommer därför att vara särskilt uppmärksam på den **praktiska tillämpningen av kapitlen om hållbar utveckling** i EU:s handelsavtal och kommer även att samarbeta nära med det civila samhällets organisationer.

– Att man sörjer för **hållbar tillgång till råvaror och energi, utan snedvridningar på marknaden,** är av strategisk vikt för den europeiska ekonomins konkurrenskraft. Detta påpekades både av ett stort antal företag och av organisationer från det civila samhället under samrådet. Många regeringar i länder utanför EU bedriver en industripolitik som skapar flaskhalsar och andra snedvridningar på marknaden. I ett meddelande[20] om råvaruförsörjningen från 2008 stakade kommissionen ut en mångsidig strategi för hur man tryggar de europeiska företagens råvaruförsörjning. Strategin omfattar olika politikområden, bland annat handelspolitiken. Kommissionen kommer i slutet av 2010 att lägga fram ett nytt meddelande om strategin och hur den ska utvecklas. EU kommer att dra maximal nytta av de befintliga handelsreglerna, arbeta för införande av en mekanism för övervakning av exportbegräsningar, förhandla om reglerna i pågående bilaterala förhandlingar och fortsätta utforska multi- och plurilaterala avtal, t.ex. ett OECD-avtal grundat på god praxis. Strategin och dialogen med länder utanför EU ska vara i linje med utvecklingsmålen, dvs. eliminering av fattigdom och införande av goda styrelseformer, men det bör påpekas att begränsningar på tillgången på råvaror ofta inverkar starkt negativt på andra utvecklingsländer. Detta måste alltså beaktas.

---

18 Se fotnot 13.

19 *En analys av möjligheterna att minska utsläppen av växthusgaser med mer än 20 % och en bedömning av riskerna för koldioxidläckage*, KOM(2010) 265, 26.5.2010.

20 *Råvaruinitiativet — att uppfylla våra kritiska behov av tillväxt och arbetstillfällen i Europa*, KOM(2008) 699, 4.11.2008 och *En integrerad industripolitik för en globaliserad tid – Med konkurrenskraft och hållbar utveckling i centrum*, KOM(2010) 614, 27.10.2010.

– När det gäller **energi** kommer EU både i de bilaterala och multilaterala förhandlingarna att ta upp handelsbestämmelser som kan bidra till diversifiering av energikällorna (detta är också av betydelse för energiförsörjningen) och till fri transitering och som underlättar handeln med hållbar energi, eftersom hinder i vissa länder utanför EU bromsar utvecklingen inom EU:s sektor för förnybar energi.

3. En förnyad förhandlingsagenda som främjar tillväxt

I den första delen av detta meddelande och i de två handlingar som kompletterar det beskrivs hur handelspolitiken kan bidra till tillväxt. Handelspolitiken är ett av de viktigaste utrikespolitiska instrumenten i Europa 2020-strategin. Det viktigaste handelspolitiska målet bör därför vara att få bättre tillgång till de största och snabbast växande ekonomierna i världen, till exempel med hjälp av omfattande handelsavtal.

3.1. Avsluta Doharundan och bygga vidare på multilaterala regelsystem

EU anser att förhandlingarna i Doharundan måste slutföras, trots att framstegen hittills varit få. De potentiella fördelarna är helt enkelt för stora för att motivera att förhandlingarna avbryts. År 2011 har man nästa tillfälle att få till stånd ett omfattande men välavvägt avtal som *alla* viktiga parter bidrar till och som gynnar *alla* aktörer, stora som små. Doha har potentialen att verkligen ge världsekonomin ett uppsving. Världshandeln kan öka med **mer än 300 miljarder euro** per år och världsinkomsterna med mer än 135 miljarder euro[21].

En framgångsrikt slutförd Doharunda vore ett bevis för att multilateral liberalisering av handeln och multilateral reglering har en viktig funktion. Det skulle också bekräfta att WTO utgör ett kraftfullt skydd mot en tillbakagång till protektionism – en av de största skillnaderna mellan dagens kris och den på 1930-talet. EU kommer att sträva efter att i högre grad utnyttja de möjligheter till övervakning och uppföljning som finns inom WTO, och kommer även att förespråka en förstärkning i detta avseende. Det kan till exempel handla om en högre grad av inbördes utvärdering, större insyn och öppenhet, multilateral granskning av handelspolitiska åtgärder för att hejda eventuella protektionistiska tendenser, kontroller av att befintliga handelsavtal och handelsordningar följs samt förbättring av handelsmetoderna i tredjeländer. Kommande anslutningar kommer att prioriteras även i framtiden. Slutligen kommer EU att verka för en förstärkning av WTO:s unika tvistlösningssystem. För detta krävs emellertid att processen får en rättsligt starkare ställning och att WTO-sekretariatet tilldelas fler personalresurser.

På lång sikt kan man se systemiska fördelar med att WTO får en starkare ställning och blir den centrala instans som tillsammans med andra aktörer som G20 kan ta sig an den globala ekonomiska styrningen. Kommissionen kommer därför att tillsätta en grupp experter från både industri- och utvecklingsländer för att utarbeta oberoende rekommendationer som underlag för den europeiska synen på vilka frågor WTO ska arbeta med och hur organisationen ska fungera efter att Doharundan har avslutats.

3.2. Slutföra pågående förhandlingar om frihandelsavtal

Strategin Europa i världen omfattar en helt ny generation bilaterala handelsavtal med viktiga handelsparter. Målen för dessa avtal är mycket högt ställda, och det krävs betydande insatser för att

---

[21] *Economic Impact of Potential Outcome of the DDA.*. Slutrapport sammanställd av forskningscentret CEPII på uppdrag av Europeiska kommissionen, februari 2009.

strategin ska kunna genomföras. En del av tillväxtekonomierna står redan för en betydande andel av världshandeln, och denna andel håller på att växa. När EU fastställer sina mål kommer handelsparternas olika utvecklingsnivåer naturligtvis att beaktas. Men för EU är strategin den rätta vägen framåt, och den har redan börjat ge resultat.

Strategin är viktig och innebär stora utmaningar, inte minst på grund av att de nya handelsavtalen handlar om mycket mer än importtullar, som har förlorat i betydelse. I avtalen behandlas nu frågor som reglering som hindrar handeln med varor och tjänster samt investeringar, immateriella rättigheter, offentlig upphandling, skydd av innovation, hållbar utveckling (anständiga arbetsvillkor, arbetsnormer och miljöskydd) och andra viktiga frågor.

Fördelarna väntas emellertid att vara betydande. När de pågående förhandlingarna väl har slutförts kommer

– ungefär hälften av EU:s externa handel att omfattas av frihandelsavtal,

– den genomsnittliga tulltaxan för export från EU att minska med ungefär hälften (till cirka 1,7 %) och den genomsnittliga tulltaxan för import till EU att minska med nästan en femtedel (till 1,3 %)[22], och

– de olika frihandelsavtalen tillsammans, som en del av den framtida handelspolitikens bidrag till tillväxt, att leda till att EU:s BNP ökar med 0,5 % på lång sikt[23].

EU har redan slutit frihandelsavtal med Korea, Peru, Colombia och Centralamerika. Förhandlingarna med Gulfstaterna, Indien, Kanada och Singapore är långt framskridna och förhandlingarna med Mercosur-regionen (Sydamerikanska gemensamma marknaden) har också återupptagits. Att slutföra förhandlingarna om konkurrensdrivna frihandelsavtal kommer att prioriteras av EU även i fortsättningen. EU bör dra nytta av den snabbt växande regionala handeln i Östasien och driva på unionens strategiska intressen i den regionen, till exempel genom att etablera samarbete med det raskt expanderande nätverket av frihandelsområden i regionen. De bilaterala förhandlingarna med Aseanländerna – i första hand Malaysia och Vietnam – kommer därför att utvidgas och slutföras. Målet är att fördjupa handels- och investeringssamarbetet med Fjärran Östern.

Parallellt med detta kommer EU att försöka skapa ett område av välstånd som delas av grannregionerna. Förhandlingarna om ingående och omfattande frihandelsavtal fortsätter inom ramen för det östliga partnerskapet och Europa–Medelhavsprocessen, och ger länderna i dessa regioner möjlighet att delta i den inre marknaden så fort de uppfyller villkoren. Detta utgör en kraftfull drivkraft för förändring, som åstadkoms genom att man i samband med förhandlingarna om associeringsavtal skapar konvergens i lagstiftningen och undanröjer tariffer och andra handelshinder. Målet för förändringsprocessen är ekonomisk integration och politisk associering.

Kort sagt skulle EU genom att genomföra strategin Europa i världen avsevärt förbättra sitt sätt att göra affärer med resten av världen.

---

22 Gäller i första hand tulltaxorna på industriprodukter, se kommissionens arbetsdokument *Trade as a Driver for Prosperity*, avsnitt III.1.

23 Se avsnitt II i arbetsdokumentet *Trade as aDdriver for Prosperity*.

3.3. Skapa konvergens i handel, investeringar och reglering tillsammans med strategiskt viktiga parter

Europeiska rådet konstaterade vid sitt möte i september att det är avgörande för EU att handeln med strategiskt viktiga partnerländer ökar. Rådet efterlyste i sina slutsatser konkreta åtgärder för att ”*säkra ambitiösa frihandelsavtal, säkra mer omfattande marknadstillträde för europeiska företag och fördjupa regleringssamarbetet med viktiga handelspartner*”. Rådet konstaterade dock också att ”*dessa partnerskap [måste arbeta] i båda riktningarna och [bygga] på gemensamma intressen och fördelar och på insikten att alla aktörer har såväl rättigheter som skyldigheter*”[24].

I sin handelspolitik måste EU ta särskild hänsyn till USA, Kina, Ryssland, Japan, Indien och Brasilien, som är ekonomiska stormakter med stor potential att påverka den globala ekonomin. De ekonomiska relationerna till dessa länder har – av olika anledningar – en strategisk betydelse för unionen. De måste alltså prioriteras ännu högre än tidigare. För närvarande pågår intensiva förhandlingar om ett frihandelsavtal med Indien. Relationerna till Brasilien kommer att förändras helt när de nyligen återupptagna förhandlingarna om ett associationsavtal mellan EU och Mercosur slutförs.

Nuläget och utsikterna för EU:s förhållande till de övriga fyra strategiskt viktiga ekonomiska parterna diskuteras nedan.

USA är utan tvekan EU:s största partner när det gäller handel och investeringar. Trots de tvister som ibland uppstår, är den transatlantiska handeln och de transatlantiska investeringarna friare än i så gott som alla andra delar av världen. De största hindren utgörs av att normerna och föreskrifterna i USA skiljer sig från dem i EU, även om målen med regleringen är väldigt likartade. Mycket står på spel, vilket framgår av en färsk studie som visar att om man avlägsnade hälften av de icke-tariffära hindren för handeln med USA så skulle EU:s BNP öka med 0,5 %[25]. Det transatlantiska ekonomiska rådet är ett utmärkt forum för politisk vägledning om den mångfald dialoger som förs om regelverken, och kan alltså bidra till att skapa konvergens vad gäller regleringen. EU bör satsa på att undvika framtida handelshinder, särskilt inom sektorer som innovation, energieffektivitet och högteknologi. Denna åsikt framkommer mycket tydligt i det offentliga samråd som hållits.

Kina är EU:s näst största handelspartner. Från Kina importeras såväl billiga konsumentvaror som viktiga insatsvaror för den europeiska tillverkningsindustrin. Kina är också en snabbt växande marknad för EU:s export. Ändå utnyttjas möjligheterna till handel med Kina inte fullt ut. Det finns fortfarande betydande hinder för marknadstillträde, såväl i fråga om normer och föreskrifter som i fråga om tjänster, investeringar och offentlig upphandling, Immateriella rättigheter bevakas inte heller tillräckligt, standardiseringssystemet är svårbegripligt och certifieringsförfarandena tungrodda. Dessutom förekommer industripolitiska åtgärder som syftar till importsubstitution, obligatorisk tekniköverföring och till att ge lokala tillverkare företräde till råvaror. EU har tagit upp ett antal av dessa åtgärder till diskussion både i WTO och bilateralt, och kommer att fortsätta med detta.

Högnivådialogen mellan EU och Kina om ekonomi och handel erbjuder ett brett forum där EU kan driva frågor som inte står i strid med marknadsekonomiska regler och därigenom försöka komma åt orsakerna bakom de största nuvarande obalanserna.

---

[24] Punkt 4 i Europeiska rådets slutsatser, 16.9.2010.

[25] Se Ecorys (2009): *Non tariff Measures in EU–US Trade and Investment* på http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2009/december/tradoc_145613.pdf

Japan strävar aktivt efter ekonomisk integration med sina viktigaste handelsparter, däribland EU. Men även om tulltaxorna i Japan vanligen är låga, innehåller lagstiftningen många hinder för handeln med varor, tjänster och investeringar samt för offentlig upphandling[26]. Dessa hinder anses fortfarande vara svåra att komma över. En avgörande förutsättning för närmare ekonomisk integration mellan EU och Japan är att Japan förmår visa att dessa hinder kan undanröjas. Frågan utreds för närvarande av den högnivågrupp som inrättas vid det senaste toppmötet mellan EU och Japan.

Ryssland är EU:s viktigaste grannland. Ryssland är också det näst största mottagarlandet för export från EU, den tredje största källan för all import till EU och den största energileverantören för många EU-länder. Att Ryssland går med i WTO-samarbetet bör därför vara ett centralt mål på kort sikt för EU:s handelspolitik, vilket även många deltagare i det offentliga samrådet konstaterade. Detta skulle vara det bästa sättet att integrera Ryssland i det globala handelssystemet och skulle vara gynnsamt för moderniseringen och diversifieringen av landets ekonomi. De bilaterala förhandlingarna mellan EU och Ryssland om ett nytt partnerskaps- och samarbetsavtal kan under tiden bidra till att skapa en effektivare, stabilare och mer förutsägbar miljö för handeln, och bör även leda till bättre balans mellan EU:s och Rysslands rättigheter respektive skyldigheter. I och med att den ekonomiska krisen nu börjar vara över kunde Ryssland till exempel slopa de ensidiga tulltaxehöjningar som gällt sedan 2007.

Samarbetet med dessa länder ska intensifieras inom ramen för de forum som skapats för detta. Sedan kommer kommissionen att utvärdera om dessa forum är tillräckliga för att man ska klara de stora utmaningarna i utvecklingen av handels- och investeringsrelationerna med dessa länder, särskilt mot bakgrund av den vikt Europeiska rådet fäster vid frågan.

4. Efterlevnad och genomförande

EU måste satsa mer på att se till att utnyttja sina rättigheter enligt bilaterala och multilaterala avtal för att ta sig in på marknader, som är olagligen stängda. En grundläggande del av handelspolitiken består i att man ser till att handelsreglerna efterlevs. Bara på så sätt kan handelsavtalen omsättas i konkreta resultat för människor och företag, särskilt små och medelstora företag. Också den allmänna opinionen stöder konsekvent efterlevnad av bestämmelserna[27].

Globalt kommer EU att fortsätta bevaka handelsparternas agerande under den ekonomiska återhämtningen. Detta välkomnades av deltagarna i det offentliga samrådet. G20-ländernas åtagande från 2008 om att inte införa protektionistiska åtgärder är politiskt viktigt, och de flesta parter, men inte alla, har respekterat överenskommelsen. År 2010 beslutade man att överenskommelsen skulle utvidgas och att den skulle gälla fram till 2013. EU kommer noggrant att följa upp hur överenskommelsen efterlevs och kommer också att regelbundet rapportera om detta. EU kommer också att uppmana G20-länderna att se till att eventuella åtgärder som infördes under den globala finanskrisen och som begränsar handeln dras tillbaka. Dessutom kommer unionen att kraftfullt reagera mot alla protektionistiska tendenser som kan skada dess intressen. Ett antal mycket skadliga åtgärder (t.ex. köp inhemskt-kampanjer som förekommit i många länder under den ekonomiska krisen) har redan påtalats i syfte att få dem att upphöra. Utöver detta måste man aktivt trycka på för en **systematisk tillämpning** av alla handelsavtal och noga övervaka handelsparternas

---

[26] Copenhagen Economics (2010). *Assessment of Barriers to Trade and Investment between the EU and Japan.* Finns på http://ec.europa.eu/trade/analysis/chief-economist/ .

[27] Enligt den särskilda Eurobarometerundersökningen 357 anser människorna i EU att en av de främsta handelspolitiska prioriteringarna för EU bör vara att se till att samma regler gäller i hela världen.

åtgärder i detta avseende, samt se till att unionens rättigheter tas tillvara. I vissa fall kan det vara nödvändigt att ta till tvistlösning och EU:s handelshindersförordning.

När det gäller **bilaterala avtal** kommer EU att prioritera tillämpningen av frihandelsavtal, särskilt de delar som gäller reglering och icke-handelsrelaterade hinder. Först ut är frihandelsavtalet mellan EU och Korea, som bland annat innehåller mycket långtgående åtaganden om regleringsfrågor, där man kan använda snabb tvistlösning eller medling för att se till att åtagandena följs.

Strategin för marknadstillträde kommer att vara en av hörnstenarna i EU:s arbete med att se till att handelsreglerna följs.[28] I samarbete med medlemsländerna och näringslivet har lokalt baserade grupper med uppgift att förbättra marknadstillträdet för EU inrättats såväl i tredjeländer som i Bryssel. Deltagarna i det offentliga samrådet bekräftade att de här grupperna rent konkret har lyckats avlägsna handelshinder i länder utanför EU och underlättat marknadstillträdet för europeiska företag. Gemensamma insatser från kommissionens, medlemsländernas och företagens sida har bidragit till att lyfta handelshindren för en rad olika sektorer och tredjeländer med betydande exportpotential. Färska exempel på detta är strikta märkningskrav på textilvaror i Egypten, krav på kontroller av animaliska produkter i Ukraina, importlicensprocedurer för däck i Indien (där det fortfarande kvarstår hinder på grund av de strikta certifieringskraven), certifieringsförfaranden för leksaker i Brasilien och villkor för marknadstillträde när det gäller posttjänster i Kanada[29]. I linje med EU:s mål att satsa mer på att se till att handelsreglerna följs kommer man att sträva efter att inrätta ytterligare grupper i en handfull tredjeländer, där de ska arbeta för att förbättra marknadstillträdet. De 33 grupper som redan finns ska förstärkas så att de har bättre möjligheter att se till att frihandelsavtalen följs. EU kommer också att samarbeta med enskilda tredjeländer som har liknande problem med marknadstillträde. Såsom konstaterades i meddelandet om Europa 2020 kommer en rapport om hinder för handel och investeringar att utarbetas varje år, och i den kommer man att följa upp de handelshinder och protektionistiska åtgärder som finns i länder utanför EU. Rapporten ska resultera i lämpliga kontroller av att reglerna efterlevs, och eventuellt till att tredjeländer som inte följer reglerna namnges.

EU kommer också att samarbeta med de viktigaste handelsparterna för att stärka och samordna de **konsumentskyddsåtgärder** som vidtas av tillsynsmyndigheterna.

Kommissionen lade 2005 fram ett lagstiftningsförslag som handlade om **ursprungsmärkning för importerade produkter**. Målet var att ge bättre information till konsumenterna. Kommissionen hoppas att Europaparlamentet och rådet snabbt antar förslaget, eftersom detta skulle göra det lättare att konkurrera på lika villkor med tredjeländer.

Det **internationella tullsamarbetet** kommer att uppmärksammas i samband med bilaterala avtal och inom Världstullorganisationen. Välfungerande tullförfaranden kan sänka företagens administrativa kostnader och underlätta laglig handel samt reducera de allt större riskerna i fråga om säkerhet och immateriella rättigheter.

Det är mycket viktigt att skydda de immateriella rättigheterna för europeiska varor, tjänster och direktinvesteringar utomlands. Bestämmelserna om tullingripanden vid EU:s yttre gränser ses nu över för att stärka kontrollen av att de immateriella rättigheterna respekteras och för att rationalisera

---

28 Se den uppföljande rapporten om kommissionens meddelande *Europa i världen: ett starkare partnerskap för bättre marknadstillträde för EU:s exportörer*, 18.4.2007.

29 Se årsrapporten 2009 om strategin för marknadstillträde (*Implementing the Market Access Strategy - Annual Report 2009*) på http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/march/tradoc_145851.pdf

förfarandena. Den strategi som infördes 2004 för att bevaka de **immateriella rättigheterna** i tredjeländer kommer också att ses över, för att kontrollera att den lever upp till dagens krav. För att europeiska företag och rättighetsinnehavare ska kunna stärka sin konkurrenskraft i kunskapsekonomin måste deras immateriella rättigheter, inbegripet geografiska beteckningar, bevakas och skyddas på utländska marknader, särskilt i tillväxtekonomierna. Om reglerna om immateriella rättigheter harmoniseras inom EU skulle kommissionen på unionens vägnar kunna förhandla med de viktigaste handelsparterna om kraftfullare åtaganden på detta område. Vid förhandlingarna om frihandelsavtal är målet att bestämmelserna om immateriella rättigheter så långt som möjligt ska ge ett lika gott skydd som de bestämmelser som finns inom EU. De berörda ländernas utvecklingsnivå bör dock beaktas. Handelsavtalet om åtgärder mot varumärkesförfalskning är tänkt att fungera som en omfattande internationell ram – en slags förteckning över god praxis – som hjälper avtalsparterna att effektivt motarbeta överträdelser av immaterialrätten. När förhandlingarna har slutförts och avtalet trätt i kraft kommer det att bli en ny internationell standard som bygger på WTO:s avtal om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (TRIPS).

EU är för öppen handel så länge denna bygger på rättvis konkurrens mellan inhemska och utländska tillverkare utifrån faktiska komparativa fördelar. EU:s tillverkningsindustri kommer att skyddas mot snedvridning eller störningar i den internationella handeln med hjälp av **handelspolitiska skyddsåtgärder** som är förenliga med WTO-reglerna. Skyddsåtgärderna kommer också att tillämpas på nya former av snedvridningar, som subventionering av strategiskt viktiga sektorer, till exempel i de fall där tredjeländer använder exportbegränsningar för att ge indirekta förmåner till företag i efterföljande produktionsled. EU kommer också att följa stränga rättsliga och ekonomiska normer och förväntar att dess handelsparter gör samma sak. Europeiska företag kommer att stödjas i det fall att handelspolitiska skyddsåtgärder används på ett orättvist sätt, och vid behov kan problemen tas upp i WTO. Mot bakgrund av de förändringar som Lissabonfördraget fört med sig och de resultat som förhoppningsvis kommer att nås i fråga om kapitlet om reglering i Doharundan måste EU se över sina handelspolitiska skyddsåtgärder och ta ställning till om de behöver ändras eller uppdateras.

Obefintlig eller ineffektiv konkurrens samt bestämmelser om statligt stöd i tredjeländer begränsar marknadstillträdet för europeiska exportörer. Det ligger därför i unionens intresse att vara med och utarbeta internationella regler som garanterar att europeiska företag inte missgynnas genom orättvis subventionering av lokala företag eller konkurrensbegränsande metoder i tredjeländer. Multilaterala regler som antas inom WTO skulle vara den bästa lösningen, även om många viktiga frågor kan regleras i bilaterala avtal.

EU kommer också att försöka ta itu med frågor som är särskilt viktiga för **små och medelstora företag**. Till exempel är kostnadsintensiva undersökningar av handelspolitiska skyddsåtgärder ofta ett problem för små och medelstora företag, oavsett om de är importörer, användare, klagande eller exportörer. Kommissionen kommer dessutom under 2011 att lägga fram ett meddelande om vilka åtgärder som kan vidtas för att stödja små och medelstora företag som vill utveckla sin internationella verksamhet.

EU:s delegationer ska fungera som en synligare kontaktpunkt för europeiska företag utomlands. I tillämpliga fall kommer också särskilda stödstrukturer för företagen att inrättas i länder utanför EU.

5. Samråd och konsekvensbedömning

Samråden med det civila samhället och olika nyckelaktörer samt med Europaparlamentet och EU-länderna har gett värdefulla bidrag till arbetet med detta meddelande[30]. Kommissionen har fått 302 inlägg från 37 länder, bland dem 23 EU-länder. Synpunkterna sammanfattas i ett separat dokument.

Kommissionen samråder alltid med berörda parter innan förslag till politik eller åtgärder läggs fram. Samråden med det civila samhället är en mycket viktig del av den politiska beslutsprocessen och om det är möjligt ger kommissionen också respons till de aktörer som deltagit i samråden. Detta sker redan delvis inom de regelbundna dialoger om handel som förs med det civila samhället, dvs. regelbundna strukturerade möten om handelspolitiska frågor som är av intresse för en bredare allmänhet och som uppmuntrar det civila samhällets organisationer att delta i EU:s beslutsprocess.

Kommissionen kommer att satsa extra på konsekvensbedömning och utvärdering av de handelspolitiska beslut som fattas. Alla nya handelspolitiska initiativ som potentiellt kan ha stor ekonomisk, social eller miljömässig betydelse för EU eller dess handelsparter, även utvecklingsländerna, kommer att konsekvensbedömas. Det civila samhället kommer att involveras på bred front och alla intressenter ges möjlighet att yttra sig i samband med de hållbarhetsbedömningar som görs medan handelspolitiska förhandlingar pågår. Efter avslutade förhandlingar, men innan avtalet skrivs under, kommer kommissionen att sammanställa en analys av konsekvenserna för EU av förslaget till avtal. Konsekvensanalysen kommer att läggas fram för Europaparlamentet och rådet. Slutligen ska konsekvenserna av EU:s nuvarande handelsavtal följas upp genom mer systematiska utvärderingar i efterhand.

6. Handelspolitik och utrikespolitik

Målet är att EU:s inflytande i utrikes- och världspolitiken ska stå i proportion till dess ekonomiska tyngd.

Handelspolitiken styrs av en egen ekonomisk logik och kan därför bidra till unionens utrikespolitik med ett eget perspektiv. Handel och handelspolitiken ger EU ett större inflytande internationellt, och de gemensamma insatser som görs på EU-nivå bör stödja europeiska ekonomiska intressen i tredjeländer. Unionens handelspolitik bör alltså stödja utrikespolitiken och tvärtom. Detta gäller naturligtvis utvecklingspolitiken och tillämpningen av FN-sanktioner, men även när det handlar om att skapa de rätta incitamenten för EU:s partnerländer att se till att mänskliga rättigheter, arbetsnormer och miljöskydd respekteras. Detta kan ske till exempel inom ramen för handelssamarbetet och de politiska relationerna med länder utanför EU eller genom särskilda handelsinstrument som det allmänna preferenssystemet eller frihandelsavtalen. Andra möjligheter som finns inom utrikespolitiken, som till exempel EU:s delegationer utomlands, kommer förhoppningsvis att bidra till att EU kan nå sina handelspolitiska mål och till att stödja europeiska företag utomlands. Ett annat exempel på samspelet mellan handelspolitiken och utrikespolitiken är EU:s **system för kontroll av export** av varor med dubbla användningsområden, vilket har ett utrikes- och säkerhetspolitiskt mål. Trots att arbetet med att skapa ett välfungerande europeiskt exportkontrollsystem bedrivits med framgång under de senaste 20 åren, finns det en viss risk för att fördelarna med den inre marknaden och med EU:s gemensamma handelspolitik urholkas på grund av att EU-länderna tillämpar systemet på olika sätt. I EU:s partnerländer, bland annat i USA, pågår för närvarande reformer på detta område, vilket tydligt visar hur ekonomiskt viktig exportkontrollen

[30] En rapport och enskilda inlägg finns på http://trade.ec.europa.eu/consultations/?consul_id=144

är och hur viktigt det är med en förnyad satsning på att stärka den europeiska exportens konkurrenskraft utan att för den skull ge avkall på säkerheten. Exportkontrollåtgärderna kommer att utvecklas vidare. Målet är att förenkla verksamhetsförutsättningarna för europeiska exportföretag, men också att bidra till insatserna för att stärka den internationella säkerheten. Kommissionen kommer att lägga fram en grönbok, som ska fungera som diskussionsunderlag för ett offentligt samråd om hur det befintliga systemet fungerar och hur det bör utvecklas.

7. Slutsatser

I detta meddelande beskrivs hur EU:s handels- och industripolitik kan bidra till en hållbar ekonomisk tillväxt, som kan skapa fler arbetstillfällen och trygga välfärdssamhället. För att dessa mål ska nås krävs ett engagemang från alla berörda parter – såväl EU-institutionerna som EU-länderna.

Sammanfattningsvis kommer EU att driva följande handels- och industripolitiska frågor:

1. Föra internationella förhandlingar

- Sträva efter att slutföra förhandlingarna i Doharundan senast i slutet av 2011, men helst före.
- Tillsätta en grupp experter från både industri- och utvecklingsländer som ska utarbeta oberoende rekommendationer som kan bli underlaget för EU:s syn på vilka frågor WTO ska arbeta med och hur organisationen ska fungera efter Doharundan har avslutats.
- Sträva efter att nå viktiga milstolpar i de pågående bilaterala handelsförhandlingarna, inleda nya handelsförhandlingar med Aseanländerna och ta initiativ till fristående förhandlingar med centrala partnerländer om investeringar.
- Föra förhandlingar med samtliga grannländer om djupgående och omfattande frihandelsavtal som gradvis för dem närmare den inre marknaden.

2. Fördjupa de strategiska partnerskapen

- Planera i närmare detalj hur EU:s förhållande till strategiska parter ska förbättras så att man kan ta itu med frågor som hindrar marknaderna från att fungera bättre i dag. Framstegen på detta område kommer att utvärderas i slutet av 2012.

3. *Utveckla handelspolitiken*

År 2011 kommer kommissionen att

- Lägga fram ett förslag till rättsligt instrument, som ska hjälpa EU i förhandlingar om lika tillgång till marknaderna för offentlig upphandling i utvecklade länder och stora tillväxtekonomier.
- Avsluta diskussionerna med medlemsländerna och Europaparlamentet om en ny europeisk investeringspolitik.
- Lägga fram synpunkter på hur man kan utveckla samspelet mellan öppna marknader inom och utanför EU, särskilt när det gäller reglerna för varor och tjänster.

- Anta ett meddelande om handel och utveckling och ett förslag till rättsakt om en reform av det allmänna preferenssystemet för utvecklingsländer.

- Anta en grönbok om ett förbättrat system för kontroll av exporter.

- Lägga fram ett meddelande om eventuella åtgärder som stöder små och medelstora företag som vill utveckla sin internationella verksamhet.

4. *Se till att rättigheterna efterlevs*

- Se över strategin för bevakning av immateriella rättigheter i tredjeländer samt förordningen om tullmyndigheternas rätt att ingripa vid EU:s yttre gränser för att skydda immateriella rättigheter.

- Från och med 2011 kommer EU att utarbeta en årlig rapport om hinder för handel och investeringar, i vilken man följer upp handelshinder och protektionistiska åtgärder och lägger fram förslag till lämpliga motåtgärder. Rapporten kommer att läggas fram vid Europeiska rådets vårmöte.

BILAGA

Diagram 1

Bidrag till den globala BNP-tillväxten, utifrån köpkraftsparitet (procentandel, glidande treårsmedelvärden)

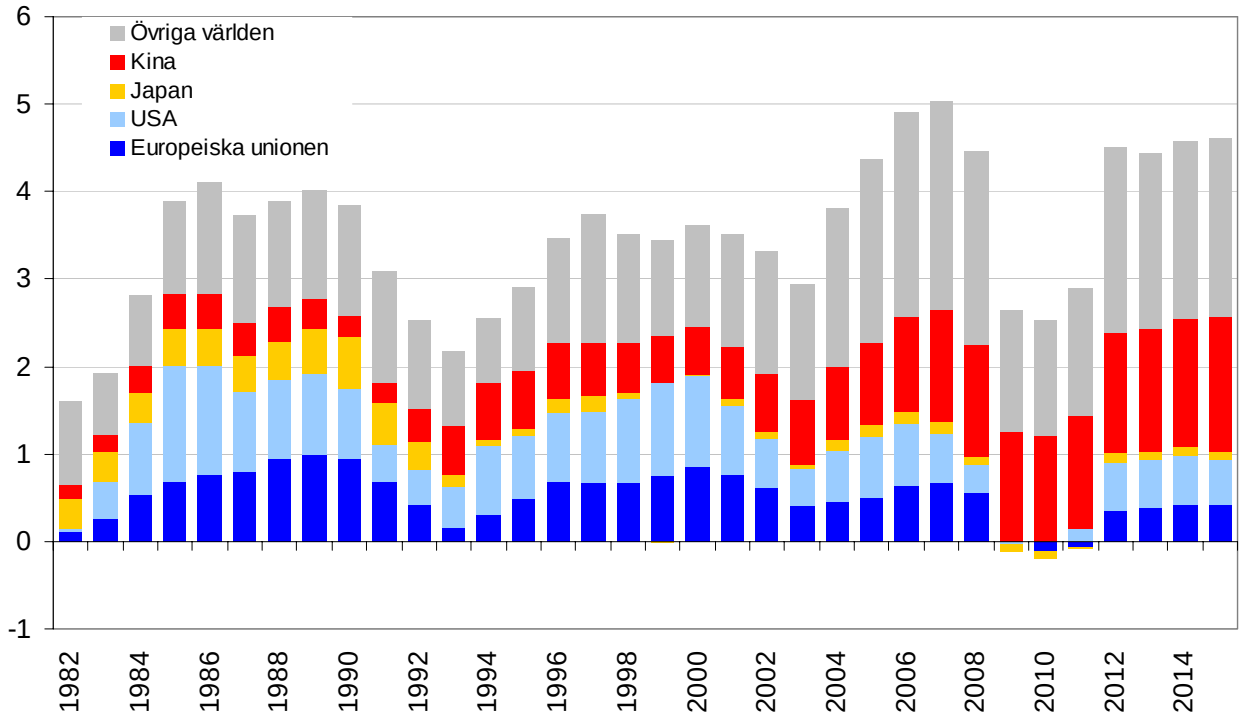

Källa: IMF *World Economic Outlook*, oktober 2010

Diagram 2

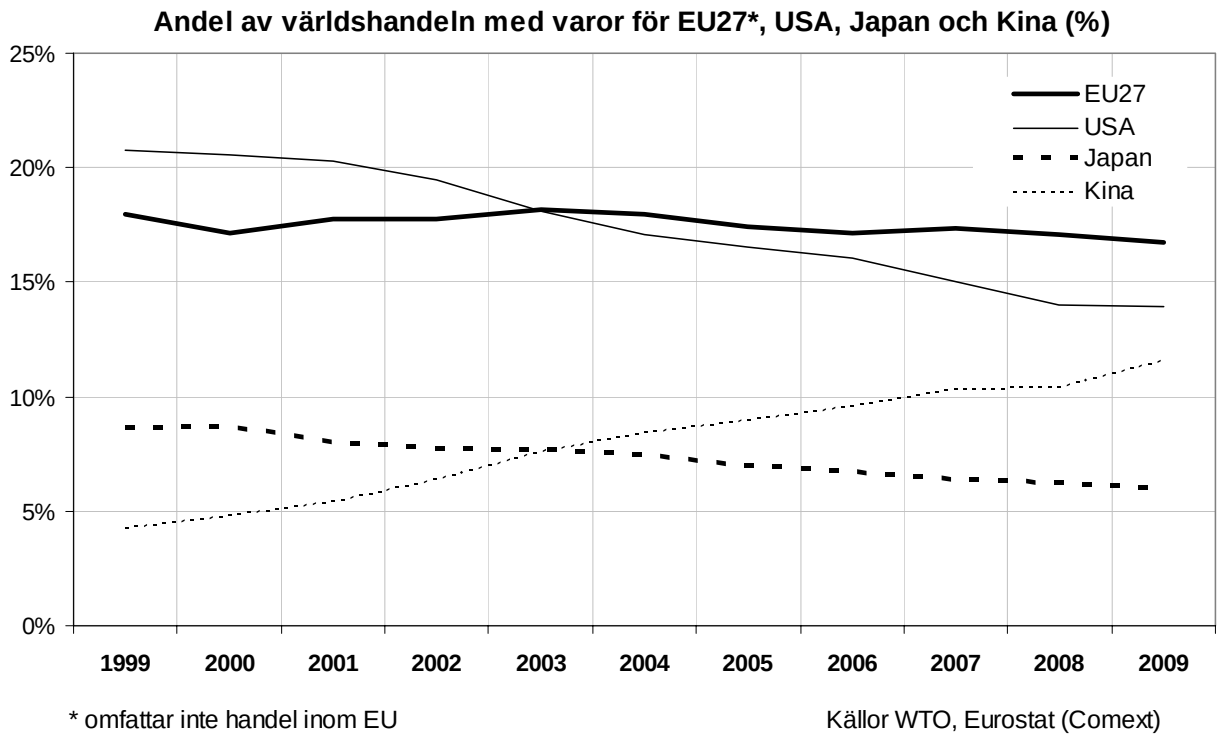
Andel av världshandeln med varor för EU27*, USA, Japan och Kina (%)
25%
20%
15%
10%
5%
0%
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
EU27
USA
Japan
Kina
* omfattar inte handel inom EU
Källor WTO, Eurostat (Comext)

Tabell 1: EU:s frihandelsavtal och deras andel av EU:s handel (%)

		Industriprodukter*		Jordbruksprodukter	
Frihandelsavtal med olika regioner		**Import (%)**	**Export (%)**	**Import (%)**	**Export (%)**
Frihandelsavtal som är i kraft		**22,3**	**27,7**	**24,3**	**29,1**
Chile, Mexico och Sydafrika	Frihandelsavtal med utvecklingsländer	2,5	3,4	5,7	2,2
Andorra, San Marino, Turkiet, Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz	EFTA och tullunioner	14,6	15,9	11,6	14,6
AVS-staterna i Västindien	Ekonomiska partnerskapsavtal	0,3	0,3	1,0	0,6
Algeriet, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Marocko, det ockuperade palestinska territoriet och Tunisien	Länderna i Medelhavsområdet, frihandelsavtal	4,0	5,9	4,5	7,9
Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kroatien, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Serbien och Montenegro	Västra Balkan, stabiliserings- och associeringsavtal	0,9	2,2	1,5	3,7
Slutförda förhandlingar om frihandelsavtal, som dock ännu inte trätt i kraft, samt pågående och planerade förhandlingar om frihandelsavtal		**21,8**	**25,6**	**56,2**	**26,2**
Bolivien, Ecuador, *Peru* och *Colombia*	Andinska gemenskapen	0,4	0,6	5,3	0,4
Brunei, Indonesien, Malaysia, Filippinerna, Singapore, Thailand och Vietnam	Asean	5,4	4,6	9,8	4,2
Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua och Panama	Centralamerika	0,2	0,4	2,8	0,4
Bahrain, Kuwait, Oman, Qatar, Saudiarabien och Förenade Arabemiraten	Gulfstaternas samarbetsråd (GCC)	2,0	5,3	0,3	5,1
Argentina, Brasilien, Paraguay och Uruguay	Mercosur	1,5	2,5	20,9	1,5
Armenien, Azerbajdzjan, Kanada, Georgien, Indien, *Korea*, Libyen, Moldavien, Syrien och Ukraina	Övriga frihandelsavtal	10,0	9,1	7,2	8,0
AVS-länderna utom Västindien	Ekonomiska partnerskapsavtal	2,3	3,2	10,5	6,6
Inget frihandelsavtal		**55,8**	**46,7**	**19,5**	**44,7**
Australien, Kina, Japan, Nya Zeeland, Ryssland och USA	Viktiga handelsparter	50,3	38,6	16,6	35,8

Övriga världen (~70 länder)		*5,5*	*8,1*	2,9	8,9

Källa: Europeiska kommissionen *Anmärkning:* * HS25-99, ** HS01-24, *Anmärkning:* Med de länder som står med kursiv stil har förhandlingarna om frihandelsavtal slutförts, men avtalen har ännu inte trätt i kraft.

Tabell 2: Beräknade tullekvivalenter för hinder mot tjänster (%)

	Telekom	Bygg	Handel	Transport	Finans	Företags-tjänster	Övriga
Utvecklade länder	24	42	31	17	34	24	26
Asien	33	25	17	8	32	15	17
EU25	22	35	30	18	32	22	27
USA	29	73	48	14	41	34	7
Utvecklingsländer	50	80	47	27	57	50	34
Medelvärde totalt	35	58	38	21	44	35	29
Maximalt	119	119	95	53	103	101	54

Källa: GD Handel/ CEPII, Uppgifterna baseras på gravitationsmodeller för tjänstehandeln.

Tabell 3: Handelskostnader för icke-tariffära åtgärder i USA och EU (% tullekvivalenter)

Sektor	Kostnader icke-tariffära åtgärder i EU	Kostnader icke-tariffära åtgärder i USA
Kemikalier	23,9	21,0
Läkemedel	15,3	9,5
Kosmetika	34,6	32,4
Elektronik	6,5	6,5
Kontors- och kommunikationsutrustning	19,1	22,9
Bilindustrin	25,5	26,8
Flyg- och rymdindustrin	18,8	19,1
Livsmedel och drycker	56,8	73,3
Metaller	11,9	17,0
Textil och beklädnad	19,2	16,7
Trä- och pappersprodukter	11,3	7,7

Källa: Ecorys (2009), *Non tariff measures in EU–US trade and investment – An Economic Analysis*,
Anmärkning: Tullekvivalenterna för icke-tariffära regleringsåtgärder har hämtats från en särskild branschundersökning och räknats ut med hjälp av ekonometriska metoder.

Tabell 4: Offentlig upphandling i viktiga handelspartnerländer[φ]

	EU	USA	Japan	Kanada	Korea	Brasilien*	Argentina*	Indien*
Marknaden för offentlig upphandling totalt (i miljarder euro)	2088	1077	565	225	106	133	15	64
(% av BNP)	16 %	11 %	18 %	22 %	14 %	13 %	8 %	8 %
Offentlig upphandling totalt som överstiger gränsvärdet i GPA-avtalet (i miljarder euro)	370	279	96	59	25	42*	3,7*	20*
(Procentndel av BNP)	3 %	3 %	3 %	6 %	3 %	4 %*	2 %*	2,5 %*
Offentlig upp-handling som erbjuds GPA-länderna (i miljarder euro)	312	34	22	2	15	Inga uppgifter	Inga uppgifter	Inga uppgifter
Procentande av marknaden för offentlig upphandling över tröskelvärdet	84 %	12 %	23 %	3 %	60 %	Inga uppgifter	Inga uppgifter	Inga uppgifter

Källa: Uppskattning gjord av Europeiska kommissionen.

φ Jämförbara uppgifter för Kina är inte tillgängliga.

* Har inte anslutit sig avtalet om offentlig upphandling. Europeiska kommissionens uppskattning av den potentiella marknaden för offentlig upphandling till följd av de åtaganden länderna skulle göra i fall de anslöt sig till avtalet.